

РЕШЕНИЕ

№ 2667

гр. София, 20.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 60 състав,
в публично заседание на 28.01.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Терзиев

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **1083** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Д. Й., гражданин на Република С., [дата на раждане], чрез процесуален представител адв. В. В. от САК, срещу Заповед № 0-405/2019-09-25 на ИД Председател на Държавна агенция за българите в чужбина (ДАБЧ), с която е отказано издаване на удостоверение за български произход на жалбоподателя.

В жалбата е изложено становище за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради противоречие с материалноправните разпоредби, както и че при издаването ѝ са допуснати съществени процесуални нарушения. Оспорва се констатацията, че към преписката нямало нито един документ, който да доказва български произход на жалбоподателя. Не било коментирано защо не може да се направи категоричен извод, че жалбоподателят не е с български произход. Нарушени били разпоредбите на чл.35 и чл. 36 АПК. Излага съображения, че процесната заповед е издадена в нарушение на чл.59, ал.1 от АПК, като не е изпълнено изискването на чл.59, ал.2, т.4 от АПК. Иска се отмяна на оспорената заповед. Претендират се разноски.

В съдебно заседание жалбоподателят е представляван от своя процесуален представител, който поддържа жалбата и моли за отмяна на процесната заповед.

Ответникът – Председателят на Държавната агенция за българите в чужбина, чрез

процесуален представител адв. Д. Д. оспорва жалбата и моли същата да бъде оставена без уважение. Претендира разности.

Административен съд София – град след като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

На 21.01.2019 г. жалбоподателят Д. Й. подал заявление за издаване на удостоверение за български произход. Към заявлението е приложен акт за раждане № 391/1975. Представено е копие от документ за самоличност, разрешение за работа, декларация за българско самосъзнание. Представен е акт за раждане на М. Й. - баща на заявителя, дата на раждане 22.08.1942г., месторождение: Я., Удостоверение от градската администрация на [населено място], с което се потвърждава произхода на М. Й.- баща на заявителя, от баща Г. И. и Майка Е. И., което удостоверение да послужи за: доказване на български произход. Представено е също удостоверение за раждане на Н. Д. Й.- дъщеря на жалбоподателя, с месторождение [населено място].

Въз основа на подаденото заявление е изготвено становище от Слава Г. – специалист в БО и ИД, с което по подаденото от Д. Й. заявление да бъде постановен отказ.

На 25.09.2019 г. ИД председател на ДАБЧ издал Заповед № О-405/2019-09-25, с която е отказано издаването на удостоверение за български произход на жалбоподателя Д. Й.. Като мотиви в заповедта е посочено, че заявителят не е доказал своя български произход. Нямамо приложен нито един документ, който да доказва произхода му.

Освен това било приложено ксерокопие на Удостоверение от [населено място] на М. И. /баща на заявителя/, в което не е вписано никъде, че е българин по народност. Не можело да се направи безспорен и категоричен извод, че заявителят е българин, живеещ извън Република България по смисъла на чл. 2 от Закона за българите, живеещи извън Република България и лице от български произход по смисъла на §2, т. 1 ЗБГ.

Допълнително по делото, в хода на съдебното производство са представени като доказателства Акт за раждане на Д. Й. и Акт за раждане на М. Й.-баща на заявителя, където изрично е посочено от общината в [населено място], че лицата са с българска национална принадлежност.

При така установената фактическа обстановка, СЪДЪТ обосновава следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в законоустановения за това срок от лице, което има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество жалбата е **ОСНОВАТЕЛНА** по следните правни съображения:

Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 2 от Закона за българското гражданство /ЗБГ/ в производството по придобиване на българско гражданство по натурализация с молбата за придобиване на българско гражданство се представя и удостоверение за български произход. Удостоверението за български произход се издава от Държавната

агенция за българите в чужбина, респ. нейния председател.

Налице е компетентност на лицето Д. В. да издаде оспорения административен акт, тъй като същият е определен за изпълняващ длъжността председател на ДАБЧ със заповед № КВ-262/06.11.2018г на Министър председателя на Р България. Поради това на основание чл. 14, ал. 3 от Правилника за дейността на ДАБЧ Председателят на ДАБЧ постановява отказ за издаване на удостоверение за български произход.

Съгласно чл. 14 ал. 3 на цитирания в процесната заповед Правилник за дейността на ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход/Правилника/, Председателят на Агенцията се произнася със заповед за издаване на удостоверение за български произход, въз основа на представеното становище, когато поне един от възходящите на заявителя е българин. Когато това обстоятелство не е доказано или са налице други пречки за издаване на удостоверение, той постановява със заповед мотивиран отказ.

Съгласно чл. 14 ал.4 от Правилника, Заповедта на председателя по ал.3 трябва да съдържа всички реквизити, предвидени в чл.59 ал.2 от АПК.

От съдържанието на оспорения акт е видно, че липсват мотиви на органа, обосноваващи извода, че заявителя не е българин по смисъла на чл. 2 от Закона за българите живеещи извън РБ и не е лице от български произход по смисъла на ЗБГ.

Законовото изискване за мотивиране на индивидуалните административни актове означава те да съдържат съвсем конкретни съображения за издаването им – както фактически, така и правни, като мотивите трябва да кореспондират с искането и от тях следва ясно да личи становището на административния орган по неговата основателност от фактическа и правна страна. Неизлагането на мотиви е съществен порок на оспорения акт и основание за отмяна на административния акт, защото ограничава възможността на страните да се защитят., а на съдебната инстанция – да извърши проверка относно законосъобразността на оспорения административен акт.

Видно от доказателствата по делото, със Заявление-формулар от жалбоподателя са подадени съответно извлечение от акт за раждане на М. Й., копие от документ за самоличност, разрешение за работа, декларация за българско самосъзнание, акт за раждане на М. Й. - баща на заявителя, дата на раждане 22.08.1942г., месторождение: Я., Удостоверение от градската администрация на [населено място], с което се потвърждава произхода на М. И.- баща на заявителя, от баща Г. И. и Майка Е. И., което удостоверение да послужи за: доказване на български произход, удостоверение за раждане на Н. Д. Й.- дъщеря на жалбоподателя, с месторождение [населено място]. Тези документи са били на разположение на органа, но същите не са коментирани по никакъв начин в спорената заповед. В нарушение на чл. 35 АПК индивидуалният административен акт се издава, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересованите граждани и организации, ако такива са дадени, съответно направени. В заповедта бланкетно е посочено, че е представен единствено акт за раждане на заявителя, без да са обсъдени другите представени от него документи.

Обжалваната заповед е незаконосъобразна. Заповед № 0-405/2019-09-25 на ИД Председател на ДАБЧ не отговаря на изискванията на чл. 59, ал.2, т.4 от АПК, тъй като същата не е мотивирана, а това е императивно изискване за нейната законосъобразност. Индивидуалните административни актове, какъвто е процесният следва да съдържат конкретни съображения за издаването им - фактически и правни основания. Мотивите трябва да са съобразени с направеното от заявителя искане и от тях да става ясно становището на административния орган по неговата основателност от фактическа и правна страна. Липсата на мотиви не дава възможност на съда да осъществи контрол за законосъобразност на издадения индивидуален административен акт и ограничава възможността на заинтересуваните страни да се защитят, поради което представлява самостоятелно основание за отмяна на акта по смисъла на чл. 146 т. 2 от АПК.

В оспорваната Заповед №0-405/2019-09-25 на ИД Председател на ДАБЧ липсват мотиви, а има само твърдение, обективизирано в едно изречение, че не е доказан българския произход на заявителя. Решаващият орган не е посочил, кои документи са представени от заявителя. В заповедта липсва обсъждане на приложените към заявлението документи, от което да се изведат фактическото и правно основание за постановения отказ за издаване на удостоверение за български произход. Единствено е споменато, че към заявлението за издаване на удостоверение за български произход жалбоподателят е приложил акт за раждане 391/1975, без изобщо да е конкретизирано, на кое лице е този акт за раждане. Не са коментирани и другите приложени документи - това са акт за раждане на бащата на заявителя, Уверение за българско потекло на бащата на заявителя, издадено от [община], Български акт за раждане на дъщерята на заявителя и разрешение за работа, издадено на заявителя.

Освен това невярно приложеният оригинал на официален писмен документ - Уверение издадено от [община] на 01.10.2018г е определен като копие. Това е оригинал на официален документ, със син печат и придружен с превод и заверка от нотариус, като копие.

На следващо място следва да се има предвид, че жалбоподателят Д. И. трайно или постоянно пребивава на територията на друга държава. С приложената в преписката декларация, същият е обективизирал изявление за българско национално съзнание. Спорният момент по делото е дали заявителят има поне един възходящ от български произход. В тази връзка, не е било изпълнено задължението на органа, преди да се произнесе, да събере необходимите доказателства, съобразно чл.35 АПК. Решаващият орган не е намерил за необходимо да бъдат проверил фактите, посочени в удостоверението, издадено от [община] и не е изискал и събрал необходимите доказателства относими към направеното искане. Неспазването на нормата на чл 35 от АПК представлява съществено процесуално нарушение, което е самостоятелно основание за отмяна на оспорения акт по смисъла на чл.146 т. 3 от АПК. В този смисъл са Решение № 4913/2018г. по адм. Дело №3430/2018г. на АССГ, потвърдено с Решение № 4157/2019г. по адм. Дело №12083/2018г. по описа на ВАС, 3-то отделение; Решение № 4401/2018г. по адм. Дело №235/2018г. на АССГ, потвърдено с Решение № 1068/2019г. по адм. Дело № 10314/2018г. по описа на ВАС, 3-то отделение, Решение

№ 4435/2020г. по адм. Дело №12116/2019г. на АССГ, 62 състав.

На следващо място административният орган не е дал възможност за възражения и становище от страна на заявителя. Съгласно императивната разпоредба на чл. 34 ал.3 от АПК административният орган осигурява на страните възможност да изразят становище по събраните доказателства, както и да представят допълнителни доказателства, като определя срок не по-дълъг от 7 дни в който страните могат да правят писмени искания и възражения. В процесния случай не е дадена възможност за становище и представяне на допълнителни доказателства, което е нарушение на чл. 34 ал.3 от АПК и на чл.13, ал.3 и ал.4 от Правилника за дейността на ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход.

Административният орган не твърди, че са налице обстоятелства, допускащи изключение от правото на изслушване съгласно чл. 34 ал.4 от АПК. В хипотезата на чл. 34 ал.4 от АПК Административният орган може да не приложи чл.34, ал.1,2 и 3 само в случай, че решаването на въпроса не търпи отлагане, за да се осигури животът или здравето на гражданите или да се защитят важни държавни или обществени интереси. Административният орган отразява в мотивите на издадения акт причините за неприлагане на чл.34, ал.1,2 и 3 от АПК.

Посоченото нарушение е ограничило правото на защита на жалбоподателя и е довело до непълнота на доказателствата. Допуснатото нарушение на административното производство е съществено, тъй като, ако не беше извършено, в самия ход на административното производство щеше да бъде изяснено, че жалбоподателят отговаря на всички законови изисквания за получаване на Удостоверение за български произход. Още повече, моля да имате предвид, че заявлението за получаване на удостоверение за български произход с № 2019012100406 е подадено от жалбоподателя на 21.01.2019г.

Със Заповед № 0-405/2019-09-25 на председателя на ДАБЧ е отказано издаване на удостоверение за български произход на Д. И.. За да откаже издаване на удостоверението председателят на ДАБЧ е приел, че: „заявителят е приложил ксерокопие на Уверение на бащата М. И., в което не е вписано никъде, че е българин по народност“. Тези твърдения са неверни, тъй като в горепосочения документ е приложен в оригинал и в него с големи букви в записано, че служи за: **ДОКАЗВАНЕ НА БЪЛГАРСКИ ПРОИЗХОД**. Обстоятелството, че М. И. е българин по народност или е с българско потекло е едно и също нещо и е въпрос на формулировка.

Българският произход е правнозначим юридически факт, който се доказва с документ, издаден от български или чужд орган според чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за българите живеещи извън Република България и чл.7 ал.2, т.а от Правилника за дейността на ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход. В конкретния случай е представен документ от чужд държавен орган, поради което от представените по преписката доказателства следва да се приеме, че лицето е доказало българския си произход. В случая представения документ - Уверение, издадено от [община], с подпис и печат е именно такъв официален писмен документ, който по несъмнен начин

доказва българския произход на бащата на жалбоподателя Д. И..

Удостоверението, издадено от [община], е в уверение на това, че М. И. (М. Й. по акт за раждане), [дата на раждане] в [населено място] общ. П. е с български произход, записан под номер 38/1942 от книгата на ражданията в общината, съгласно отбелязванията извършени от български свещеник. Изрично е посочено, че така издадения документ служи за доказване на българското потекло на вписаното в него лице М. И. - баща на жалбоподателя. Документът е подаден в оригинал, с превод на български език и заверен от нотариус.

Относно възражението на административния орган, че не било ясно дали в приложеното уверение от [община], издадено на М. И. се касае за бащата на жалбоподателя - М. Й., следва да се има предвид, че в представеното Уверение бащата на жалбоподателя е идентифициран, както с имената, с които е записан в регистрите - М. И., така и с дата и място на раждане, като са изписани и имената на родителите му. В приложения акт за раждане бащата на жалбоподателя е записан като М. Й. и се съдържат същата дата и място на раждане, както и са изписани същите имена на родители.

Въпреки констатирания порок съдът счита, че следва да се отбележи следното:

Понятието „лице от български произход“ е дефинирано в т. 1 на § 2 от ДР на ЗБГ, съгласно която това е лице, на което поне единият възходящ е българин.

Настоящата съдебна инстанция се придържа към съдебната практика, която тълкува това определение в смисъл, че някой от възходящите на молителя е българин по етнос и самосъзнание, а не дали същият е бил някога български гражданин.

„Български гражданин“ и „лице от български произход“ са две отделни , самостоятелни , различни по смисъл и съдържание понятия, видно и от термините, използвани в чл.25, ал.1 и чл.25, ал.2 от Конституцията.

Настоящият състав на АССГ се присъединява, към тълкуването на ВАС, трето отделение изложено в мотивите към Решение № 7028/09.06.2020г. по адм. Дело № 12109/2019г. досежно тълкуването на понятието „лице от български произход“, съдържащо се в т.2 от мотивите на Становище на съдия проф.д-р по право Т. Т. в подкрепа на Решение на Конституционния съд № 12 от 23 юли 1996г. по к.д. № 13/1996г., доколкото същите мотиви съдържат ясно разграничение на това понятие по см. на чл.25, ал.2 от Конституцията от понятието „български гражданин“ по см. на чл.25, ал.1 от Конституцията , а именно :

„Българинът е лице, което по своя произход (от майката или бащата) е с българска кръв. Българинът не е задължително български гражданин . Той може да бъде молдовски, унгарски или германски гражданин, но това не го прави по-малко българин от българските граждани. Понятието "българин" е етническо, а не юридическо. Единствената привилегия, която Конституцията създава за българите, е възможността да придобиват българско гражданство

по облекчен ред, ако вече нямат такова - чл.25, ал.2 от Конституцията.

Обратно, понятието "български гражданин" е юридическо по своето съдържание. Български граждани (включително "по рождение") могат да бъдат не само българи, но и лица с друга етническа принадлежност - турци, арменци, китайци и т.н. В разпоредбата на чл.93, ал.2 от Конституцията е визирано юридическото понятие "български гражданин по рождение". То е формално по своето съдържание и следва да се изяснява единствено с правни аргументи"

Според настоящата инстанция понятието "лице от български произход" , разяснено по силата на §2, т.1 от ДР на на ЗБГ чрез препращане към културно-етническото понятие "българин", не противоречи и на разпоредбата на чл.6 от Конституцията на РБългария.

Разпоредбата на чл. 6 от Конституцията гарантира равенството на всички граждани под юрисдикцията на РБългария при упражняване на основните им права по конституция, съответно – липсата на привилегии при упражняването на тези основни права , базирани на признаците по чл.6, ал.2 от Конституцията.

На първо място: „лицата от български произход“ по см. на чл.25, ал.2 от Конституцията към момента на кандидатстването си по „облекчен ред“ за придобиване на българско гражданство все още не са български граждани и не пребивават на територията на РБългария, поради което на същите не се дължи еднакво третиране от държавен орган по признаците, посочени в чл.6, ал.2 от Конституцията, каквото се дължи между българските граждани и между българските граждани и чужденците, пребиваващи на територията на РБългария, по см. на чл.26 от Конституцията.

На второ място: след като право на българско гражданство не е предвидено като основно конституционно право, то начинът на придобиване на същото по вторичния способ- натурализация / възстановяване в облекчения му ред за „лица от български произход“ не може да се разглежда в каквато и да било връзка с чл.6, ал.2 от Конституцията / още по-малко във връзка с въпроса: нарушава ли този способ за вторично придобиване на българско гражданство изискванията на чл.6, ал.2 от Конституцията или не /.

Налице са и разпоредби в самия ЗБГ, които разграничават понятието „български гражданин“ от „български произход“. Така например, в чл.15, ал.1 от ЗБГ, законодателят е предвидил като отделни хипотези, придобиването на българско гражданство по натурализация, когато лицето е от български произход (т.1) или когато единият му родител е български гражданин или е починал като такъв (т.3). Различни са и доказателствата, установяващи едната или другата хипотеза. В чл.15, ал.2 ЗБГ, законодателят е предвидил, че българският произход на лицето, искащо придобиване на българско

гражданство по натурализация, ще се доказва с удостоверение за български произход, издадено от Държавната агенция за българите в чужбина.

При горното тълкуване, необосновано е становището на процесуалния представител на ДАБЧ, че под „българин“ следва да се разбира „български гражданин“ и трябва да е налице правна и политическа връзка между един от възходящите на лицето и Република България, т.е. българско гражданство. Независимо от това, недопустимо е мотивите на административния орган да се излагат едва в писмената защита пред съда, тъй като това представлява грубо нарушение на правото на защита на адресата на акта, срещу постановения му отказ. Същият, поради допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила и изискването за форма, следва да се отмени и преписката да се върне за ново произнасяне, при спазване на дадените в настоящото решение указания, относно тълкуването на закона.

На последно място съда отбелязва, че с Решение № 3195 от 10.03.2021г. по адм. дело № 10226/2020г. на ВАС, Трето отделение съда е отменил Заповед № О-406/2019-09-25 на ИД на Държавната агенция за българите в чужбина, с която е отказано издаването на удостоверение за български произход на Б. Й., гражданин на Република С., [дата на раждане] брат на жалбоподателя Д. Й..

В случая при ново произнасяне от страна на административния орган следва да се имат предвид новите доказателства, приобщени по делото и доказващи допълнително български произход, като следва да се провери единствено дали някой от възходящите на молителя е българин по етнос и самосъзнание, а не дали същият е бил някога български гражданин.

При този изход на спора, претенцията на жалбоподателя за присъждане на сторените разноски, съобразно приложения списък, се явява основателна, като Държавната агенция за българите в чужбина бъде осъдена да заплати на Д. Й., гражданин на Република С., [дата на раждане] сума в размер на 1010 лв.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд -София – град, Трето отделение, 60-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Д. Й., гражданин на Република С., [дата на раждане] , чрез процесуален представител адв. В. В. от САК Заповед № О-405/2019-09-25 на ИД Председател на Държавна агенция за българите в чужбина(ДАБЧ), с която е отказано издаване на удостоверение за български произход на жалбоподателя.

ВРЪЩА ДЕЛОТО във вид на преписка на административния орган за ново произнасяне по заявление с вх. № 2019012100405/2019-01-21 г. на Д. Й. при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, съдържащи се в мотивите на настоящия съдебен акт.

ОСЪЖДА Държавната агенция за българите в чужбина да заплати в полза на жалбоподателя Д. Й., гражданин на Република С., [дата на раждане] сумата от 1010 /хиляда и десет/ лева направени разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд по реда на АПК в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: